

เอกสารประกอบการประชุมนำเสนอผลงานวิจัย

ระดับชาติ ครั้งที่ 18

ICE 2022

วันที่ 18 มิถุนายน 2565

นวัตกรรมและการสร้างสรรค์ทางการศึกษา :

อนาคตและความท้าทายสู่การวิจัยทางการศึกษา การจัดการเรียนการสอน
และการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูในยุคปรกติใหม่

จัดทำโดย งานวิจัย บริการวิชาการ แผนและประกันคุณภาพ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ www.ice.educ.su.ac.th

ภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
Servant Leadership of the School Administrators and Professional Learning
Community of The Office of Education Service in Phra Nakhon

ปานะพันธ์ อินทร์อ่ำ*

Panaphan Inam

อรสา จรูญธรรม**

Orasa Charoontham

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำใ้บริการและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา 3) เปรียบเทียบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวนทั้งสิ้น 400 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า: 1) ภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกคู่ ยกเว้นด้านการโน้มน้าวใจ 3) ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกคู่

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษา/ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

* นักศึกษาปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปทุมธานี E-mail Address: panaphan.in@obec.moe.go.th

** อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปทุมธานี E-mail Address: orasa74@gmail.com

Abstract

This research aims to 1) study the servant leadership of the school administrators under the office of education Service in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province 2) Comparison of servant leadership of school administrators under the office of education Service in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province classified by school size. 3) Comparison the professional learning community of School under the office of education Service in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province classified by school size. The sample groups used 400 teachers in School under the office of education Service in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province determined the sampling of the Yamane formula, sampling using Multi-stage. The tool used to collect information on the reserch questionnaire was 5 levels estimation scale with confidence equal to not lower than 0.97. The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation, and one way ANOVA.

The results showed that 1) The servant leadership of the school administrator and professional learning community overall and individual aspects are at a high level. 2) Teachers who work in the different school size, have opinions with the service leadership of administrator under the Office of Education Service in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. The difference was statistically significant at the 0.05 level. There are different opinions on the service leadership of the administrators. Statistically significant for all pairs at 0.05 except the persuasion. 3) Teachers who work in the different school size, have difference opinions with the professional learning community under the Office of Education Service in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. The statistically significant was at the 0.05 level. When comparing the pairs, it was found that teachers in different school size had different opinions on the professional learning community of the school administrator at a statistically significant level of 0.05 for all pairs.

Keywords : The Service Leadership of Administrator/ The Professional Learning Community

บทนำ

ความเปลี่ยนแปลงจากโลกาภิวัตน์ และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด ก่อให้เกิดนวัตกรรมอย่างพลิกผัน อาทิ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ อินเทอร์เน็ต การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ หุ่นยนต์และโดรน และเทคโนโลยีทางการเงิน ซึ่งตัวอย่างแนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดเหล่านี้ คาดว่าจะเป็นปัจจัยหลักที่สนับสนุน ให้เศรษฐกิจโลก และเศรษฐกิจไทย มีแนวโน้มที่จะกลับมาขยายตัวได้เข้มแข็งขึ้น แนวโน้มสำคัญที่จำเป็นต้องมีการติดตามอย่างใกล้ชิด อาทิ การรวมกลุ่มทางการค้า และการลงทุนที่จะมีความหลากหลาย เพิ่มมากขึ้น การแข่งขันที่คาดว่าจะรุนแรง

ขึ้นในการเพิ่มผลิตภาพและสร้างความหลากหลายของสินค้า และบริการที่ตอบโจทย์รูปแบบชีวิตใหม่ ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

จะเห็นว่าความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับระบบการศึกษาที่ยังมีปัญหามากหลายประการ นับตั้งแต่ปัญหาคุณภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ จุดอ่อนของระบบการศึกษา และการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยี และการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะของคนไทย ส่วนใหญ่ ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สนองและรองรับความท้าทาย ดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลัก ของการขับเคลื่อนประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ผู้นำในองค์กรจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการทำงานของบุคลากรหรือผู้ใต้บังคับบัญชา และต่อผลงานโดยรวมทั้งหมดขององค์กร ทั้งนี้เพราะผู้นำหรือผู้บริหารนั้นเป็นผู้ควบคุมดูแล และมีอิทธิพลต่อการดำเนินงาน (กรกช วัฒนวิริยะ, 2550) การทำให้สมาชิกในองค์กรเกิดความศรัทธา ให้การยอมรับ สร้างความพอใจให้เกิดขึ้นกับเพื่อนร่วมงาน ทำให้เพื่อนร่วมงานพร้อมที่จะปฏิบัติตามกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร (ศักดิ์ ชุณหกลาง, 2552) ในปัจจุบันการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพต้องเปลี่ยนจากผู้นำที่ คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตน เป็นผู้นำที่คำนึงถึงผู้อื่น (Blanchard, 2006) ลักษณะของภาวะผู้นำที่ เหมาะสมจึงควรมีลักษณะ การอำนวยความสะดวกการควบคุมร่วมกัน ทำตัวเสมือนผู้ให้บริการ เพื่อให้ทุกคนสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ซึ่งเป็นหลักการของภาวะผู้นำใ้บริการ ภาวะผู้นำเช่นนี้จึงมีความสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น ในโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคโลกาภิวัตน์ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ ปฏิบัติตามแนวคิดของภาวะผู้นำใ้บริการจะมองข้ามหรือไม่สนใจการแข่งขัน แต่จะใช้แบบแผนหรือ วิธีการตัดสินใจของกลุ่ม โดยให้ความสำคัญหรือรับรู้ถึงคุณค่าของผู้ร่วมงาน ใส่ใจในการพัฒนา ศักยภาพของผู้ร่วมงาน (Livovich, 1999) ซึ่งผลที่ตามมาจะทำให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำใ้บริการของ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เพื่อที่จะได้เสนอผลการวิจัยไว้เป็นแนวทางในการพัฒนา ภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพ และนำไปสู่การแก้ปัญหา พัฒนา และปรับปรุง ด้านการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา อันจะเกิดประโยชน์ต่อการ ศึกษาของชาติ และคุณภาพของสังคมไทยในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) ศึกษาภาวะผู้นำใฝ่บริการและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
- 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา
- 3) เปรียบเทียบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร จำนวน 4,475 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 400 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยมีขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ขั้นที่ 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีอำเภอทั้งหมด 16 อำเภอ ใช้การสุ่มอย่างง่ายในการสุ่มจำนวนอำเภอมา 50 % ของอำเภอทั้งหมด ได้ 8 อำเภอ

ขั้นที่ 2 ใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยการจับสลากในการสุ่มสถานศึกษามา 50 % ของสถานศึกษาทั้งหมด ในแต่ละอำเภอที่ได้จากข้อ 1 ได้สถานศึกษาทั้งหมด 168 แห่ง

ขั้นที่ 3 สุ่มครูจากสถานศึกษาที่สุ่มได้ในขั้นที่ 2 ตามสัดส่วนของประชากร ได้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้การศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Study)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้การศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative study) โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวนทั้งสิ้น 400 ชุด มีการทดสอบความเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้ค่า IOC ของ ข้อคำถามทั้งหมดอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ทุกข้อ และมีการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือมีความเชื่อมั่นรวมทุกข้อเท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ไปยังผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ครูผู้สอนในโรงเรียน ทำแบบสอบถาม โดย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาจำนวน 400 คน

2. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกที่สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และบางส่วนส่งไปยังเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาและรับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง ภายในเวลา 2 สัปดาห์

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับ คืนจากกลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบและตรวจหาความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่าได้รับคืน จำนวน 400 ฉบับ ครบถ้วน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ยแล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

2. วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำใฝ่บริการ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ก็ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

ภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหาร (X)	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. การฟัง (X1)	3.84	0.38	มาก
2. การเห็นอกเห็นใจ (X2)	4.12	0.41	มาก
3. การเยียวยารักษา (X3)	3.96	0.35	มาก
4. การตระหนักรู้ (X4)	3.90	0.35	มาก
5. การโน้มน้าวใจ (X5)	3.79	0.35	มาก
6. การสร้างมโนทัศน์ (X6)	3.92	0.38	มาก
7. การมองการณ์ไกล (X7)	3.87	0.36	มาก
8. การรับผิดชอบดูแล (X8)	4.00	0.40	มาก
9. การมุ่งมั่นพัฒนาบุคคล(X9)	4.04	0.37	มาก
10. การสร้างชุมชน (X10)	4.11	0.40	มาก
รวม	3.96	0.26	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$, S.D.= 0.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเห็นอกเห็นใจ มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ($\bar{x} = 4.12$, S.D.= 0.41) รองลงมาคือ ด้านการสร้างชุมชน ($\bar{x} = 4.11$, S.D.= 0.40) และด้านการมุ่งมั่นพัฒนาบุคคล ($\bar{x} = 4.04$, S.D.= 0.37) ส่วนด้านการโน้มน้าวใจ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.79$, S.D.= 0.43)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา (Y)	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ภาวะผู้นำเชิงสนับสนุนและภาวะผู้นำร่วม (Y1)	3.99	0.36	มาก
2. การสร้างสรรค์ร่วมกัน (Y2)	4.34	0.39	มาก
3. การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Y3)	4.43	0.52	มาก
4. เงื่อนไขที่สนับสนุน (Y4)	4.49	0.50	มาก
5. การฝึกฝนตนเองร่วมกับผู้อื่น (Y5)	4.40	0.79	มาก
รวม	4.33	0.40	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$, S.D.= 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เงื่อนไขที่สนับสนุน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.49$, S.D.= 0.50) รองลงมา คือ การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($\bar{x} = 4.43$, S.D.= 0.52) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือภาวะผู้นำเชิงสนับสนุนและภาวะผู้นำร่วม ($\bar{x} = 3.99$, S.D.= 0.36)

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหาร สถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา						F	Sig
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่			
	(\bar{x})	S. D.	(\bar{x})	S. D.	(\bar{x})	S. D.		
การฟัง	3.72	0.40	3.85	0.37	4.00	0.31	12.76	.000
การเห็นอกเห็นใจ	3.93	0.40	4.21	0.40	4.11	0.33	19.55	.000
การเยียวยารักษา	3.84	0.39	3.97	0.34	4.09	0.26	12.44	.000
การตระหนักรู้	3.76	0.36	3.92	0.32	4.06	0.32	17.21	.000
การโน้มน้าวใจ	3.79	0.38	3.77	0.36	3.86	0.28	1.79	.167
การสร้างมโนทัศน์	3.82	0.46	3.92	0.30	4.07	0.39	9.60	.000
การมองการณ์ไกล	3.77	0.40	3.87	0.34	4.04	0.26	12.65	.000
การรับผิดชอบดูแล	3.85	0.40	3.87	0.34	3.93	0.28	17.84	.000
การมุ่งมั่นพัฒนาบุคคล	3.88	0.38	4.11	0.40	4.10	0.30	14.78	.000
การสร้างชุมชน	3.90	0.39	4.11	0.36	4.23	0.34	24.09	.000
	3.83	0.32	3.99	0.24	4.05	0.11	21.30	.000

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาภาพรวมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$, S.D.= 0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านการเห็นอกเห็นใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.93$, S.D.= 0.40) รองลงมาคือ ด้านการสร้างชุมชน ($\bar{x} = 3.90$, S.D.= 0.39) และด้านการฟัง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.72$, S.D.= 0.40)

ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาภาพรวมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$, S.D.= 0.24) โดย ด้านการเห็นอกเห็นใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.21$, S.D.= 0.40) รองลงมาคือ ด้านการสร้างชุมชน และการการมุ่งมั่นพัฒนาบุคคล ($\bar{x} = 4.11$, S.D.= 0.36) , ($\bar{x} = 4.11$, S.D.= 0.40) และด้านการฟัง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.85$, S.D.= 0.37)

ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาภาพรวมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$, S.D.= 0.11) โดยด้านการสร้างชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

($\bar{x} = 4.23$, S.D.= 0.34) รองลงมาคือ ด้านการเห็นอกเห็นใจ ($\bar{x} = 4.11$, S.D.= 0.33) และด้านการโน้มน้าวใจมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.86$, S.D.= 0.28)

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา						F	Sig
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่			
	(\bar{x})	S.D.	(\bar{x})	S.D.	(\bar{x})	S.D.		
1. ภาวะผู้นำเชิงสนับสนุนและภาวะผู้นำรวม	3.82	0.31	4.06	0.34	4.15	0.25	27.73	.000
2. การสร้างสรรค์ร่วมกัน	4.06	0.30	4.29	0.34	4.01	0.30	28.72	.000
3. การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.09	0.39	4.38	0.42	4.03	0.34	30.24	.000
4. เจือใจที่สนับสนุน	4.09	0.45	4.42	0.47	4.03	0.40	29.43	.000
5. การฝึกฝนตนเองร่วมกับผู้อื่น	4.00	0.41	4.30	0.45	3.96	0.38	26.56	.000
	4.01	0.33	4.29	0.45	4.04	0.27	32.78	.000

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$, S.D.= 0.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกันและด้านเจือใจที่สนับสนุน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.09$, S.D.= 0.39) ($\bar{x} = 4.09$, S.D.= 0.45) ตามลำดับ รองลงมาคือ ด้านการสร้างสรรค์ร่วมกัน ($\bar{x} = 4.06$, S.D.= 0.30) และด้านภาวะผู้นำเชิงสนับสนุนและภาวะผู้นำรวม มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.82$, S.D.= 0.31)

ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29$, S.D.= 0.45) โดย ด้านเจือใจที่สนับสนุน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.42$, S.D.= 0.47) รองลงมาคือ ด้านการมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($\bar{x} = 4.38$, S.D.= 0.42) และด้านการฝึกฝนตนเองร่วมกับผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 4.30$, S.D.= 0.45)

ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$, S.D.= 0.27) โดยด้านภาวะผู้นำเชิงสนับสนุนและภาวะผู้นำรวม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.15$, S.D.= 0.25) รองลงมาคือ ด้านการมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านเจือใจที่สนับสนุน ($\bar{x} = 4.03$, S.D.= 0.34) ($\bar{x} = 4.03$, S.D.= 0.40) และด้านการฝึกฝนตนเองร่วมกับผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.96$, S.D.= 0.38)

ผลการเปรียบเทียบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ โดยภาพรวม ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก มีความคิดเห็นที่ แตกต่างจากครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดกลาง และครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผลของการวิจัยสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.26 เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเห็นอกเห็นใจ มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด 4.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.41 รองลงมา คือ ด้านการสร้างชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.40 และด้านการมุ่งมั่นพัฒนาบุคคล มีค่าเฉลี่ย 4.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.37 ส่วนด้านการโน้มน้าวใจ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 3.79 ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน 0.43

2. ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหาร สถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ครูผู้สอนใน สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่ ยกเว้นด้านการโน้มน้าวใจ

3. ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ ผู้สถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ครูผู้สอนใน สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่เป็นการสรุปผลที่ได้จากการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามขนาด สถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ คือ ครูที่ทำงานอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหาร สถานศึกษาและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกกร ศิริสุข (2552) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำใฝ่บริการที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา พบว่า ข้าราชการครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดต่างกันมีความ คิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเรื่องมาจาก สถานศึกษาที่มี ขนาดต่างกัน มีบริบทการดำเนินงานที่แตกต่างกัน รวมทั้งมีความพร้อมทางด้านสถานที่ งบประมาณ และ จำนวนบุคลากรในสถานศึกษาที่แตกต่างกัน จึงต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ต้องใช้วิธีการ

บริหารจัดการและภาวะผู้นำใ้บริการที่แตกต่างกัน เพื่อพร้อมที่จะรับมือในการบริหารงานทุกด้านที่แตกต่างกัน มีผลทำให้ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรัส อติวิทยากรณ์ (2549) ที่กล่าวว่า การกำหนดโครงสร้าง นโยบาย การวางแผนการดำเนินการ และระบบควบคุมองค์กรนั้น ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญ ซึ่งสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีบริบทที่แตกต่างกัน รวมทั้งมีความพร้อมทางด้านสถานที่ งบประมาณ และจำนวนบุคลากรในสถานศึกษาที่แตกต่างกัน จึงต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่แตกต่างกันส่งผลให้ต้องใช้วิธีการบริหารจัดการและภาวะผู้นำใ้บริการที่แตกต่างกัน เพื่อพร้อมที่จะรับมือในการบริหารงานทุกด้านที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัย

ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาควรมีการจัดทำโปรแกรมหรือหลักสูตรการพัฒนาคุณลักษณะของภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหาร โดยมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งจะเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และสอดคล้องกับกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้บริหารยุคใหม่จะต้องสร้างขึ้น ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาที่อยู่ในระดับสูง

ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารและครูผู้สอน

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำใ้บริการของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นด้านการฟัง ด้านการมีความรู้สึกร่วม ด้านการเยียวยารักษา ด้านการตระหนักรู้ ด้านการโน้มน้าวใจ ด้านการสร้างนวัตกรรม ด้านการมองการณ์ไกล ด้านการรับผิดชอบดูแล ด้านการมุ่งมั่นพัฒนาบุคคล และด้านการสร้างชุมชน เนื่องจากเป็นปัจจัยที่จะช่วยให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เต็มตามศักยภาพ ซึ่งส่งผลทางบวกต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา

2. ครูผู้สอน ควรตระหนักถึงความสำคัญของการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ โดยยึดหลักหลักประชาธิปไตย เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปใช้ในการตัดสินใจในการวางแผนการปฏิบัติงานของสถานศึกษาร่วมกัน และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องนำไปสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพร้อมรับต่อสถานการณ์ทางการศึกษาในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาต่อสภาพความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา

2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครูผู้สอน

3. ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อภาวะผู้นำไฟ เช่น สมรรถนะในการปฏิบัติงาน การบริหารความขัดแย้ง ฯลฯ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองสู่การเป็นผู้นำไฟบริการ

เอกสารอ้างอิง

กรกช วัฒนวิริยะ. (2550). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนรังษีวิทยา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่**

วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กนกกร ศิริสุข. (2552) **การศึกษาปัจจัยจำแนกการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนรัฐบาลและ**

โรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของจังหวัดสงขลา วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท

พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

จรัส อติวิทยากรณ์. (2549). **รายงานการวิจัยการใช้ฐานข้อมูลเพื่อจัดการระบบสารสนเทศใน**

สถานศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ศักดิ์ ชุ่นกลาง. (2552). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำกับความฉลาดทางอารมณ์ของ**

ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1-7.วิทยานิพนธ์

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

Blanchard, K. H. (2006). **Leadership at a Higher Level : Blanchard on Leadership and**

Creating high Performing Organization. Upper Saddle River, NJ : Prentice Hall.

Livovich, M. P. (1999). **An Investigation of Servant-leadership in Public School**

Superintendents in the State of Indiana. Ph.D. Dissertation, Graduate School,

Indiana State University.